

Ochrana posledních žiraf západní Afriky

Kateřina Gašparová

O mě

- PhD- Katedra chovů zvířat a potravinářství
- Hlavní téma-Prostorové a sociální chování západoafrických žiraf
- Chování zvířat, monitorovací techniky

Obsah

- Úvod žirafy
 - Druhy, poddruhy
 - hrozby, ochrana
 - Translokace
- Měření chování zvířat

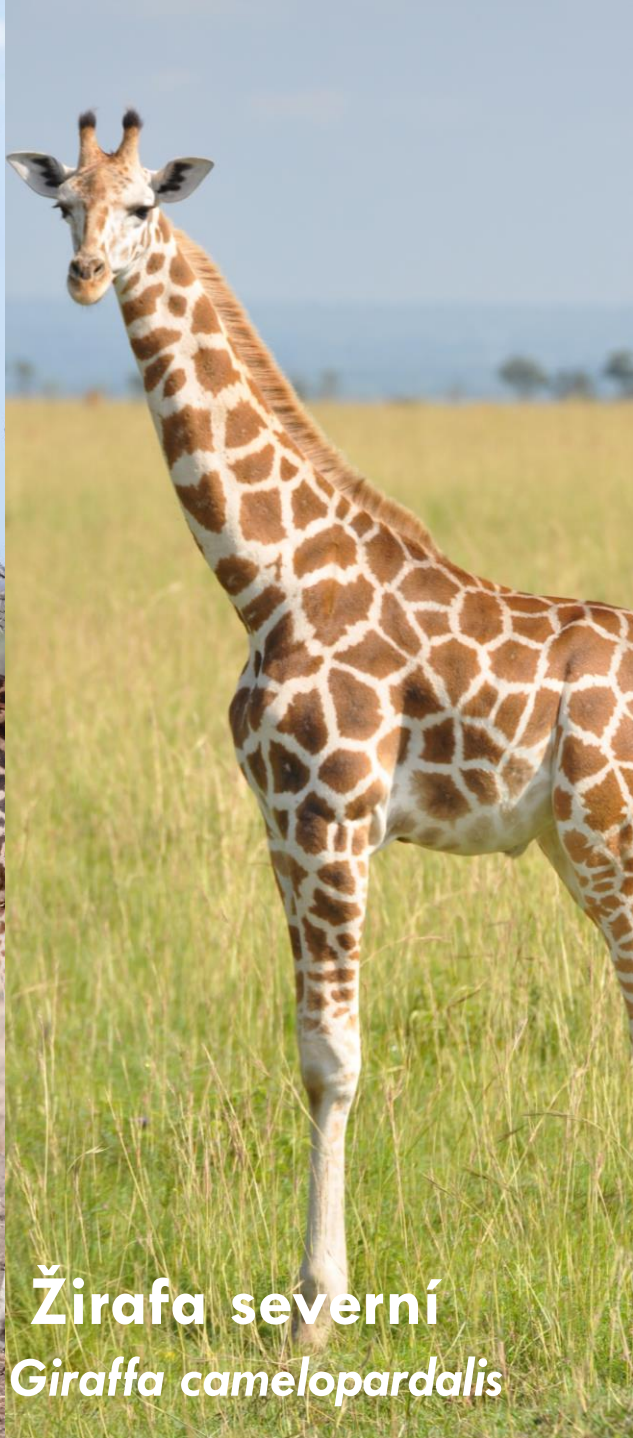
Kam patří?

- Přežvýkavý sudokopytník
- Nejblíže příbuzný-Okapi (*Okapia johnstonii*)
 - Pralesní žirafa
 - Kongo
 - Zoo Dvůr Králové

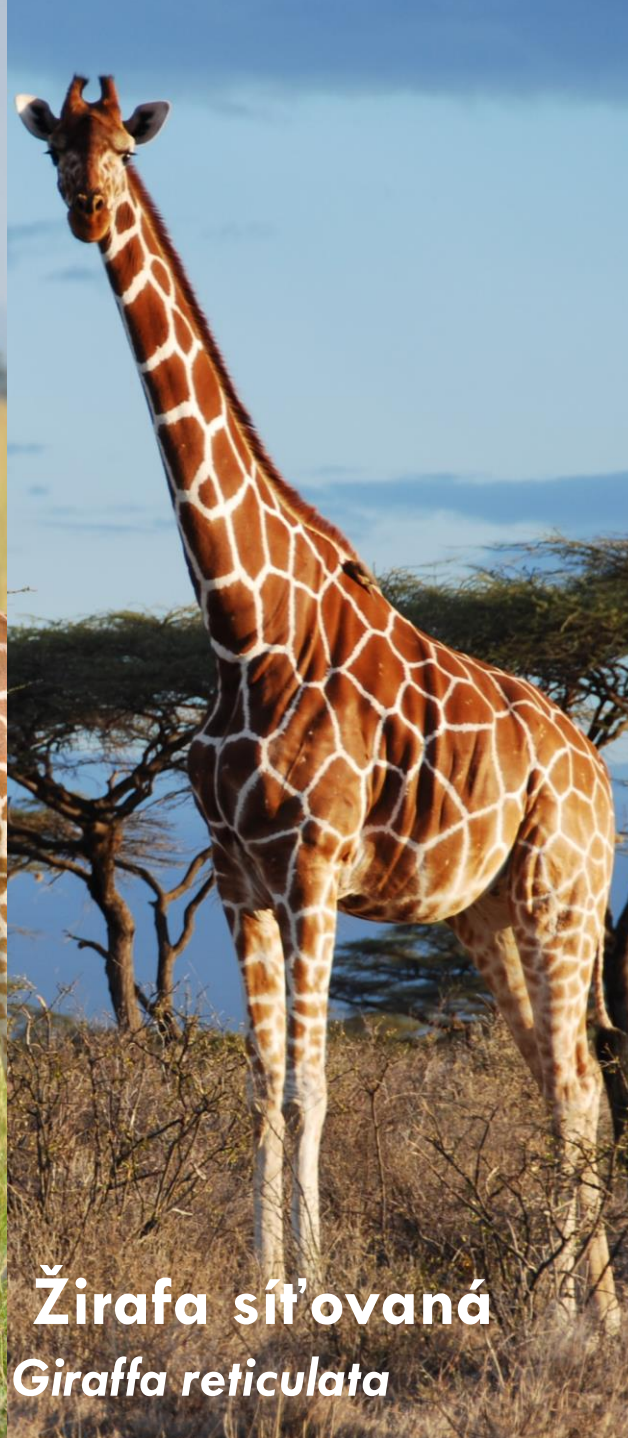

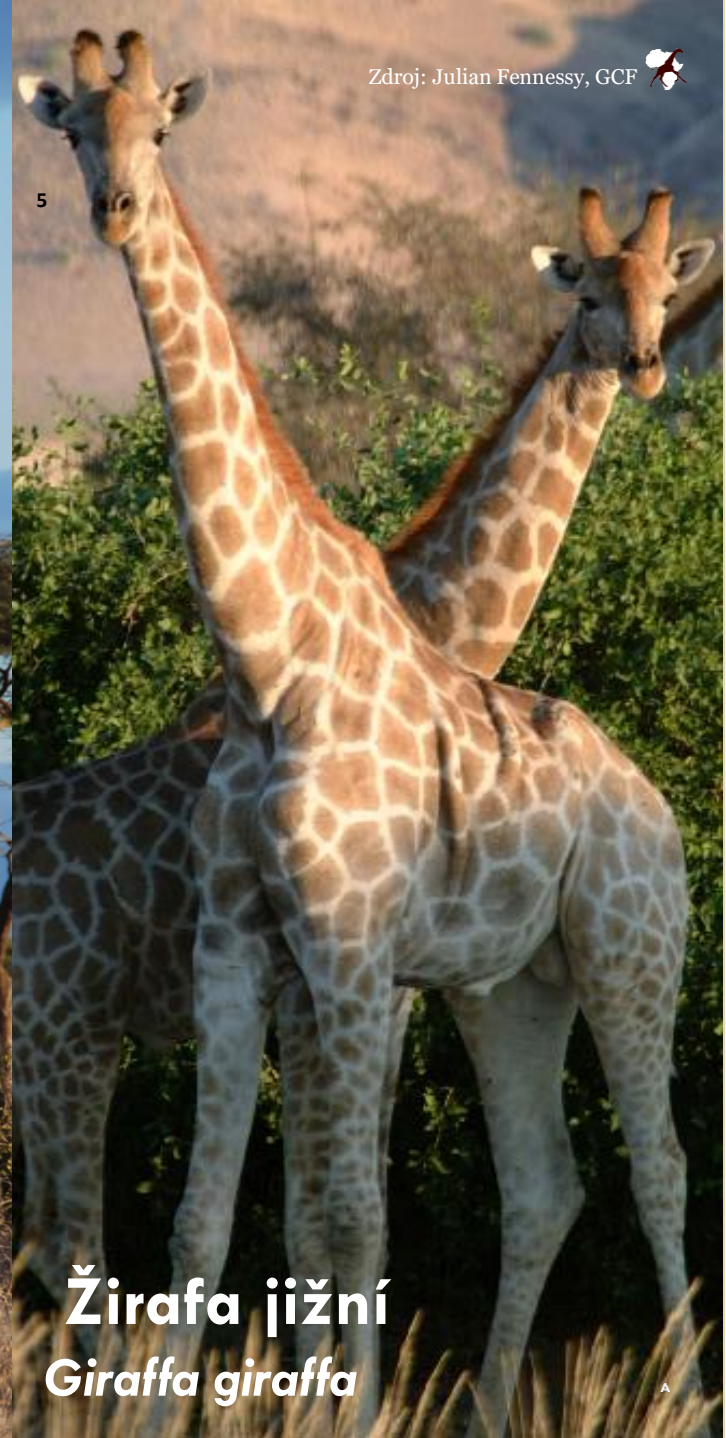
Žirafa masajská
Giraffa tippelskirchi

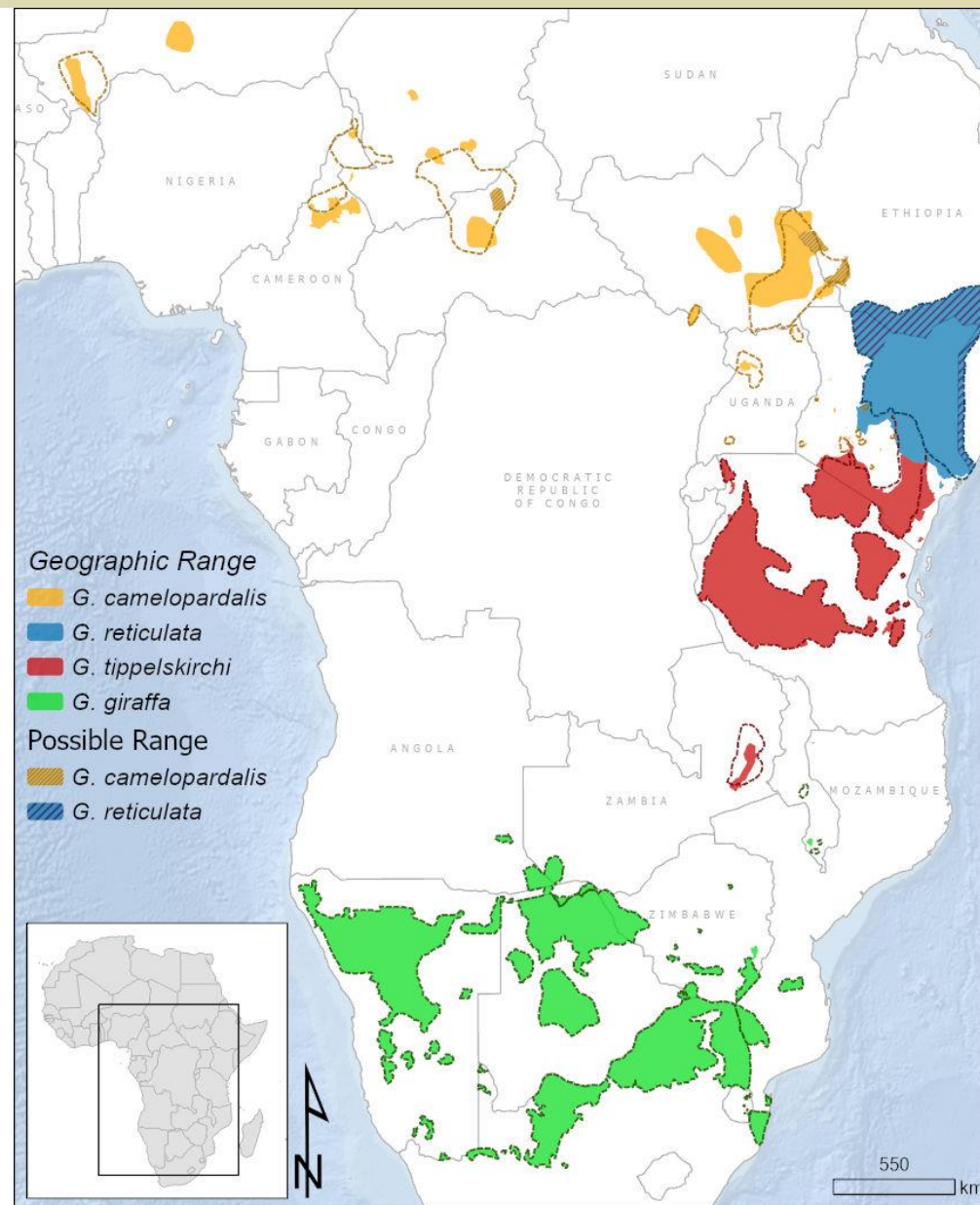
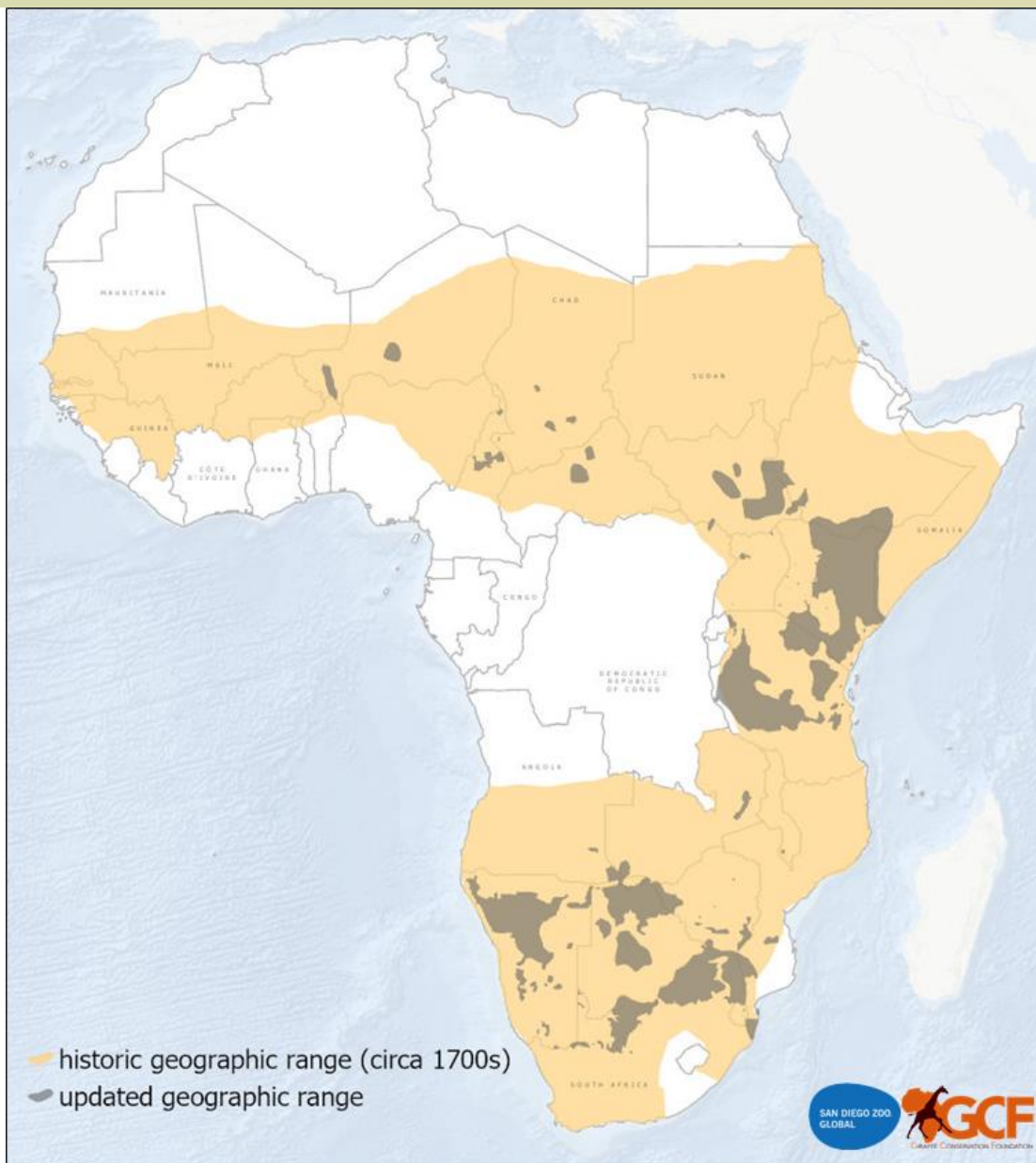
Žirafa severní
Giraffa camelopardalis

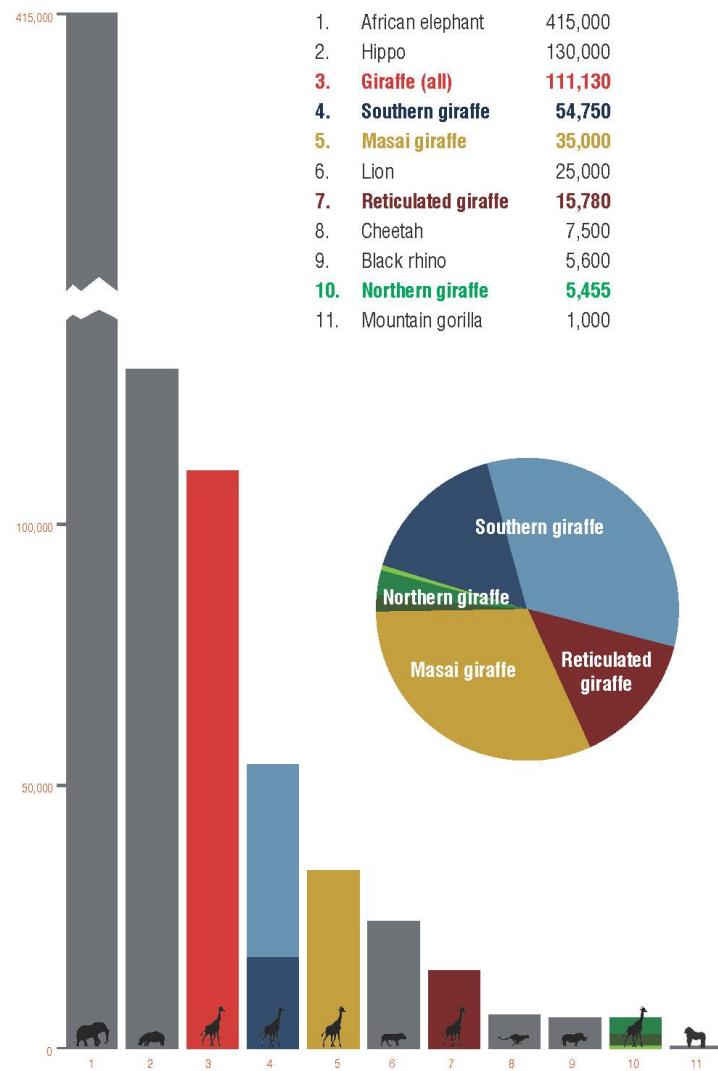

Žirafa síťovaná
Giraffa reticulata

Žirafa jižní
Giraffa giraffa

Status ochrany

8

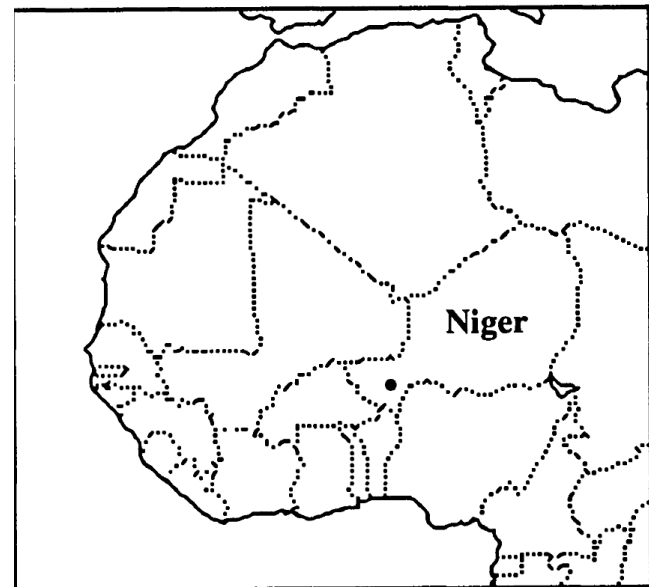
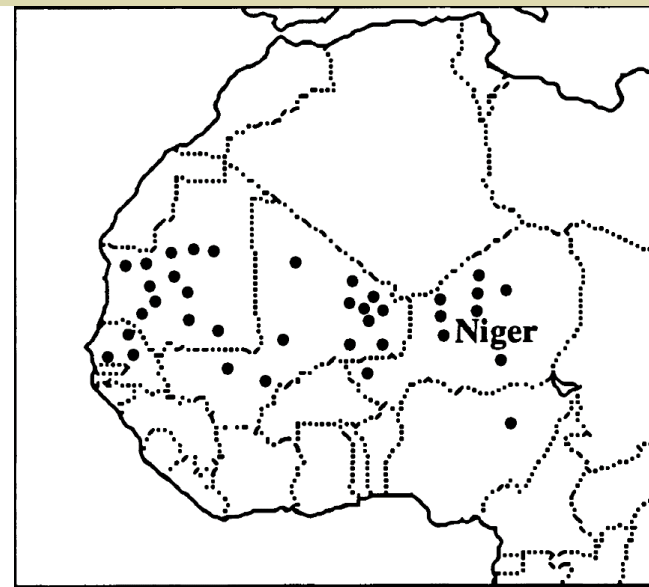
Druh	Odhad velikosti populace	Trend	Status ochrany
Severní žirafa	5 600	>90% pokles	<i>Kriticky ohrožený</i>
Síťovaná žirafa	15 780	>50% pokles	<i>Ohrožený</i>
Masajská žirafa	35 000	>50% pokles	<i>Ohrožený</i>
Jižní žirafa	54 750	>160% zvýšení	<i>Málo dotčený</i>
	>111 000	>30% pokles	

Žirafa západoafrická
(*Giraffa camelopardalis peralta*)

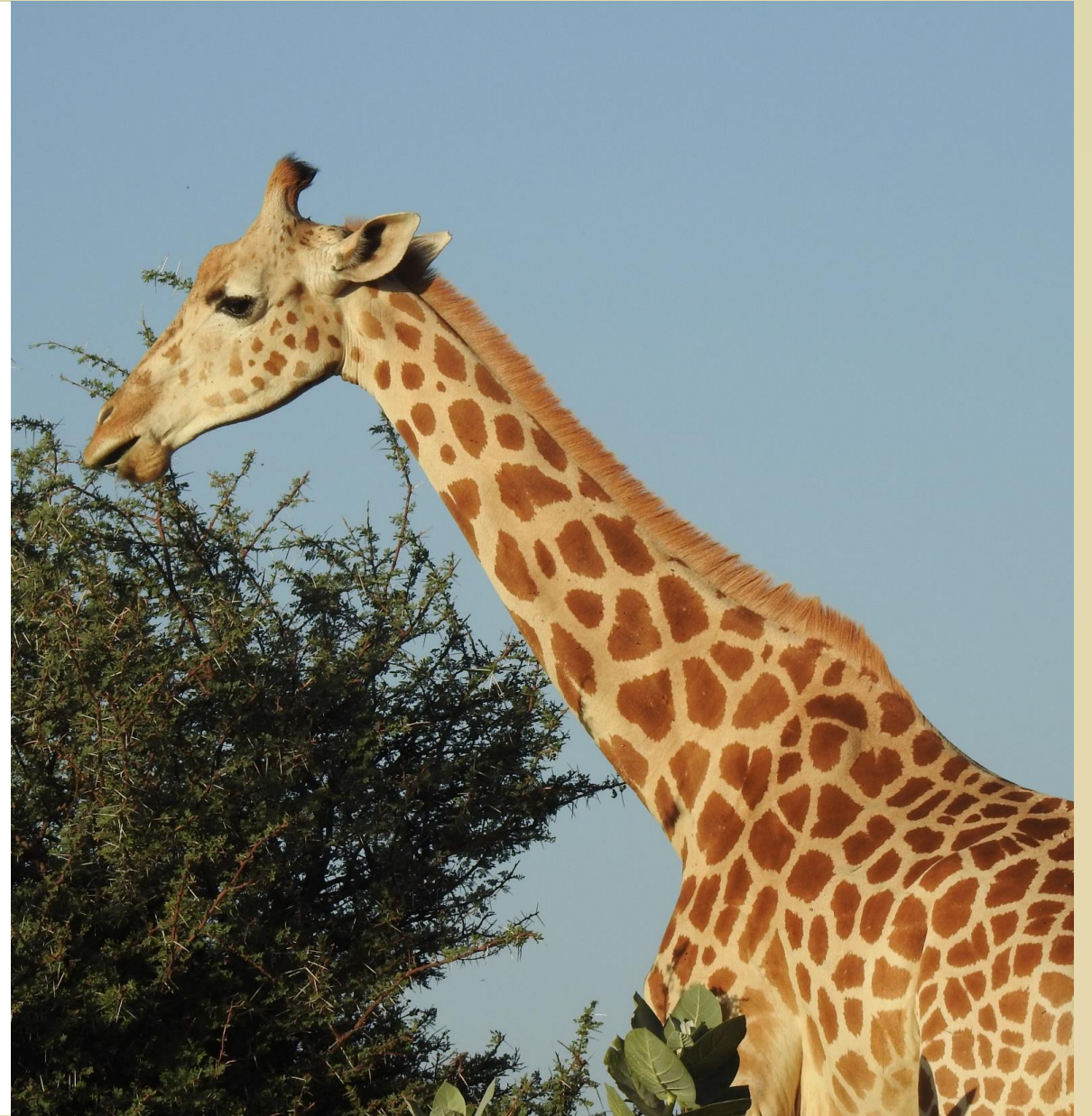

Rozšíření

- Konec 19. století – Mauretánie, Senegal, Gambie, Mali, Niger a Nigérie
- Začátek 20. století – prudký pokles
- 1950 – Senegal, Mauritánie, Nigérie, Niger a Mali
- 1969 – Senegal (Niokolo Koba) Mali (Ansongo-Menaka), vyhynulé v Nigerii
- 1996 – posledních 50 žiraf, Niger „Giraffe zone“
- Příčiny – pytláctví, nárůst lidské populace -> ztráta prostření a fragmentace

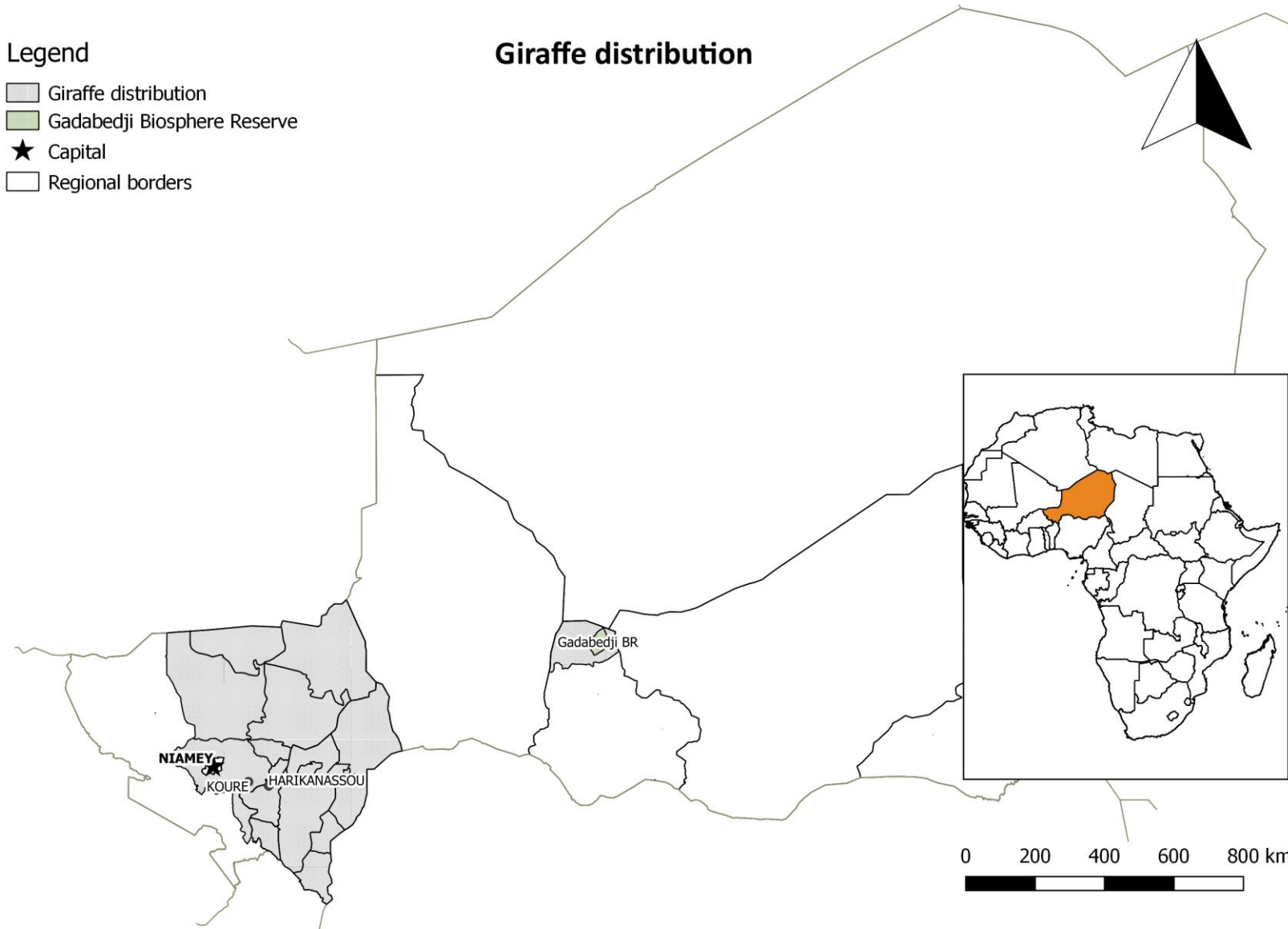
- Vláda Nigeru vynaložila značné úsilí o ochranu tohoto jedinečného poddruhu, prosadila zákaz nelegálního lovu, zvýšila povědomost a vzdělání.
- 2008 – řazeny mezi „Ohrožený“ druh podle IUCN červeného seznamu
- Několik ochrannářských aktivit s podporou NGO
- 2017- přeřazeny mezi „Zranitelné“ druhy podle IUCN červeného seznamu
- 2018 – Odhaduje se 600 jedinců

Legend

- Giraffe distribution
- Gadabedji Biosphere Reserve
- Capital
- Regional borders

Giraffe distribution

Translokace

- *Lidmi zprostředkovaný pohyb živých organismů odchycených na jednom místě a vypuštěných na jiném.*
- Cílená x způsobená nedopatřením
- Translokace může mít různé motivace
 - Snížení stávajícího počtu v populaci
 - Politické
 - Komerční (turismus)
 - Ochrana

Klasifikace

- V rámci areálu přirozeného výskytu
 - Reinforcement (zesílení)- živočich je vypuštěn mezi jedince stejného druhu pro posílení stávající populace
 - Reintrodukce- vypuštění živočichů do oblasti, kde se v historii vyskytovali, ale vymizeli
- Mimo areál přirozeného výskytu
 - Asistovaná kolonizace-vypuštění daného druhu mimo areál rozšíření s úmyslem zabránit jeho vyhynutí
 - Ekologická náhrada- vypuštění daného druhu mimo areál rozšíření s úmyslem vykonávání ekologické funkce v daném prostředí

Po translokační monitoring

- Demografické parametry

- Populační růst
- Osidlování území
- Mortalita
- Reprodukce

- Chování

- Různé parametry (soupeření/asociace, potravní chování, zvykaní si na nové prostředí)
- Důležitý zdroj informací, zvláště na začátku
- Nutné porovnat

Po translokační monitoring

- Ekologický monitoring
 - Zvlášt v případě „Ekologické náhrady“
 - Jsou splněny naše cíle a očekávání?
 - Je translokace prospěšná, neutrální nebo škodlivá?
- Genetický monitoring
 - V případě zesílení populace s cílem obohacení genetické variability, je potřeba zjistit úspěch/neúspěch

Po translokační monitoring

- Zdravotní stav
 - Živočichové mohou být vystaveni novým nemocem nebo naopak, nové nemoci mohou přenést na nové místo
- Sociální, kulturní a ekonomické aspekty
 - Soustředíme se na místní komunitu
 - Jaké jsou jejich pocity, postoje?
 - Je pro ně nová situace výhodná/neutrální/nevýhodná
 - Přímé/nepřímé dopady na místní

- <https://www.youtube.com/watch?v=8A4VJYIIPkQ>
- Zoo Ostrava

Měření chování-než začnu

- Co mě zajímá?
- Co je má predikce?
- Jakou metodu použiji?
- Design pozorování
 - Místo
 - Pozorování přirozeného chování X experiment
 - Jak velkou část populace zahrnu?
 - Jak docílím náhodného vzorku?

Měření chování-než začnu

- Splňuji etické normy? Je můj výzkum morální?
- Pilotní studie
 - utřídění myšlenek a cílů
 - analýza dat
 - ujištění se že postupuji správně
 - prostor pro případné změny a úpravy

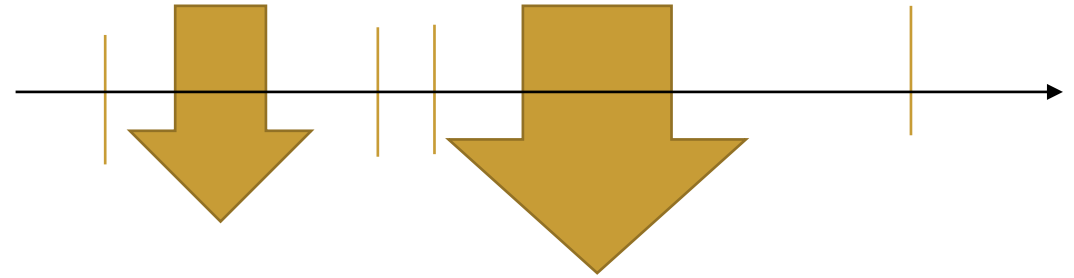
Měření chování- výzkum

- Sběr dat podle předem zpracované metodiky
- Analýza dat
- Vyhodnocení
- Publikace a komunikace výsledků

Záznam chování

- Chování delší doby
 - Potravní chování
 - Spánek, odpočinek
 - Měříme trvání
- Krátkodobá chování
 - Interakce (agrese, přátelské doteky apod.)
 - Měříme frekvenci

Příklad: pozorujeme potravní chování. Zaznamenáváme délku okusování stromů (široké šipky). Přitom asi všimneme, že pozorované zvíře přestane jíst a chová se ostražitě (tenké šipky). U potravního chování měříme délku, u ostražitosti frekvenci

Etogram

▪ Chování	Kód	Definice
▪ Okusování	Okus	pozorovaná žirafa okusuje, žvýká, polyká
▪ Odpočívá- stoj obezřetná	Odp-stoj	žirafa stojí na slunci nebo ve stínu, nepřezvykuje ani není
▪ Přezvykování stojí	Přež-stoj	žirafa stojí a přezvykuje

Typy měření

- Frekvence-jak často se chování objevuje
- Trvání -jak dlouho trvá
- Intenzita-jaká je intenzita chování
- Latence- jak dlouho než nastane určité chování od daného podnětu

Typy pozorování

- **Záznam *ad libitum***-neomezený záznam. Zaznamenávám každé chování, které pozoruji. Mohu zároveň pozorovat i všechny jedince.
 - velmi závislé na podmínkách pozorování, počtu jedinců. Lepší je situaci na videozáznam a zpětně ho analyzovat
- **Fokální záznam**-zaměřím se na jednoho jedince a zaznamenávám každé chování

Typy pozorování

- **Sken záznam-** určím si po jak dlouhém časovém úseku zkontroluji každého jedince a zapíši chování, které momentálně dělá
- **Záznam chování-** zajímá mě pouze jeden typ chování a soustředím se pouze na to
- Typy pozorování lze navzájem kombinovat a dosáhnout tím většího množství různorodých dat.

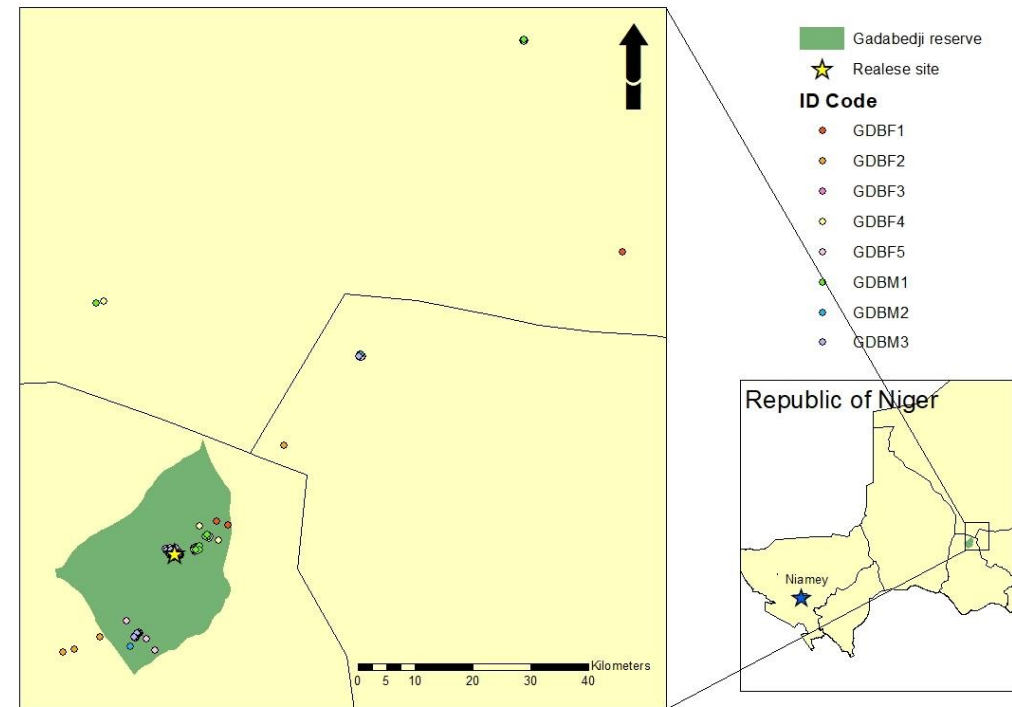
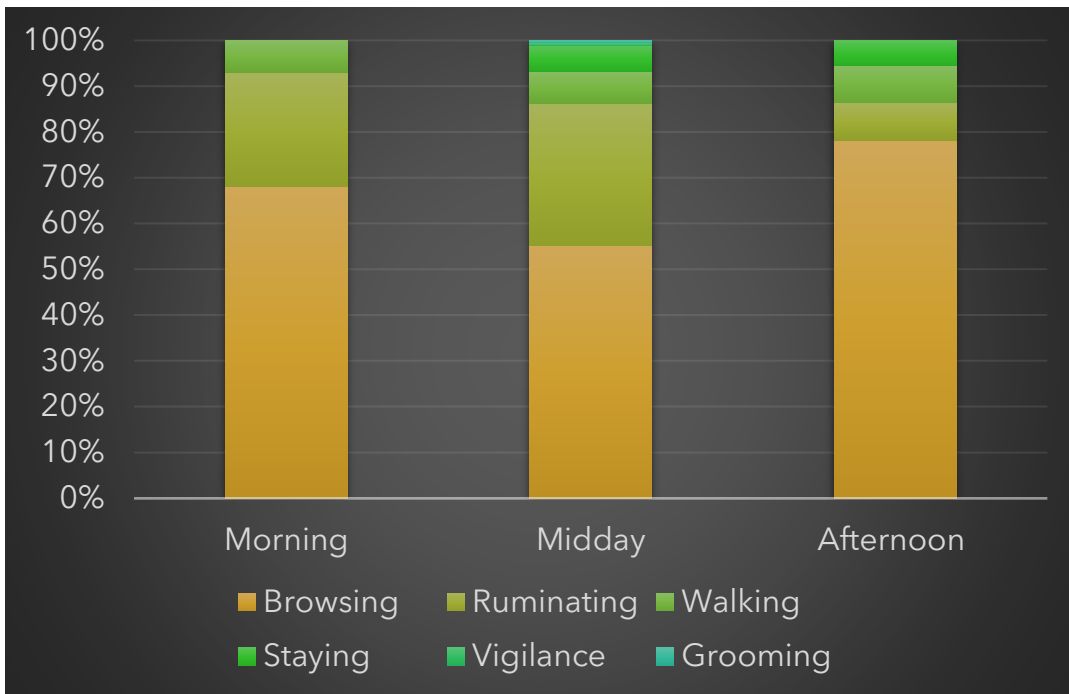
Rozlišení jedinců

- Přírozené odlišné znaky
 - Zbarvení (pruhy, skvrny, tvar hřbetní ploutve, atd.)
 - Abnormality (jizvy, uražený roh, atd.)
- Člověkem vytvořené označení
 - Ušní známky, kroužky, tetování, límce, vrubování, výžehy apod.

Co jsem pro pozorování využila já?

- Žirafy jsem si identifikovala, založila album se fotkami jedinců z obou stran
- Aplikovala jsem dva způsoby záznamu chování skenování a fokální
- Pozorování začalo skenem, zaznamenala jsem aktivitu každého jedince.
- Následoval fokální záznam jedince na 20 min.

<https://www.youtube.com/watch?v=W7-d-2pZeGI>